

MMIRI NÁENYE NDỤ KAÒBỤ OLÙLÙMMIRI TIPÚRUETIPÚ

Jeremaia 2:1-30

IHEÒMÙMÙ 393

NKE NDIOKENYE

AMAOKWU IBUN'ISI: “Mọ Nsọ na nwayi ahu anālu ọhu nāsi kwa, Bia. Onye nānu, ya si kwa Bia. Onye akpìri nākpọ kwa nku, ya bia: onye nāchọ, ya nara miri nke ndu ahu n'efu” (Nkpughe 22:17).

I Ezi Nkwekọrị ta nke Ọlụlụ Dinanwunye -- Chineke na ndị Israel

- 1 Ọgbụgbandụ nke ndị Israel gbara bụ site ná nrọrọ nke onweha, Jeremaia 2:1, 2; Ọpupu 24:7; Joshua 24:24; 2 Ndi Eze 11:17; 23:3; 2 Ihe Emere 15:12
- 2 Chineke na Abraham na mkpuru ya gbarandụ, Jeremaia 2:3; Jenesis 17:2-8; Aisaia 54:5; Jeremaia 3:14; Ndi Hibru 8:10

II Nkwekọrị ta Ọlụlụ Dinanwunye nke Emebiri

- 1 Chineke naedebe ọgbụgbandụ Ya, Jeremaia 2:4-7
- 2 Ndi Juu mebiri ọgbụgbandụ nke ha, Jeremaia 2:7, 8, 20
- 3 Chineke naariọaririọ maka nchèghari, Jeremaia 2:9-12

III Iheojọọ Abụọ Dị Ukwu

- 1 Juda rapuru isi iyi Mmiri nke náenye Ndụ, Jeremaia 2:13; Abụ Ọma 63:1; Nkpughe 22:17
- 2 Juda gwuwaara onweya olùlùmmiri tipurúetipú nke náadihi anagide mmiri, Jeremaia 2:13; Aisaia 45:20

IV Ụgwọlụ dị Icheiche nke Mmehie na Ndaghachi azụ

- 1 Inọ n'orù ha, ala nke ọgbọrọ n'efù, obodo ha niile esurere n'okụ na itọgbọrọ n'efù ha niile, bụ ihe irapụ Chineke luputara, Jeremaia 2:14-21
- 2 Iji “Akanwu” maọbụ “ncha” saa arụ apughị iwepu mmehie ha, Jeremaia 2:22-24; 13:23; Ilu 28:13
- 3 Nrọrọ nke onweha ka ha ji náeme ajọmume, Jeremaia 2:25; Deuteronomi 30:19; Joshua 24:15
- 4 Olileanya niile agwụwo n'ihu nrọrọ ojọọ ha, Jeremaia 2:26-30; Abụ Ọma 106:19-21

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Otù Onyeamụma nke Chineke Kpọrọ

Amuru Jeremaia n'usoro omumụ nke ndi nchujà, ma Chineke roro ya ibu onyeamuma kama ibu onyenchujà. Chineke n'onwe Ya nyere Jeremaia ozi ahụ nke o gaewetara ndi Juda. O bughị ozi onu, n'ihu na o buru amuma banyere ndotan'agha nke ndi ahụ na mbibi nke obodo ha.

Onodu Jeremaia n'usoro akuko nke ndi Juu di nno ichè na nke Moses. Otù onye nime ha guzoro n'otuto nke owuwa nke anyanwu, onye nkeozo guzoro n'urukpu nke oge hour nke nwa ihè ntà nke uhuruchi n'etiti onyinyo toro ogologo nke naegosi na abali naabja ososo. Otù onye nime ha wetara ndi ya inwereonwe, wee ghoo n'onweya onye nnaputa na onye ndu ipu n'oru di ilu nkegbakwara ochichiri. Onye nkeozo kwuruokwu nke juputara n'ahuhu di egwu, wee mata kwa site n'ihe o nwaputara n'onweya idi egwu nke nsogbu bu nke o buru amauma banyere ha. Akporo Moses ka o banye n'olu dike nke itontala nke inwereonwe nke otu mba. Jeremaia huru ka akwatusiri ulo ukwu ahụ nke ewuru nkeoma rapu kwa ya itogboro n'efu. Mba nke ndi Israel etoruwori onodu di oké elu n'oge ochichi nke Eze Devid na nke Eze Solomon mgbe obosara ala ha di site n'osimiri Yufretis rue oké osimiri Uhie; ma ugbu a o bilatawo wee buru ala di ntakiri nke o siriike iru maili 50 n'akuku anọ ya ra nrata, ma Jeremaia gaje ihu obuna mgbe nke a gaapu n'anya.

Jeremaia hụrụ ndị nke ya n'anya, ọ chọghị kwa ka ọ hụ ka ha na atáahụhụ maọbụ ka anaadọta ha n'agha, n'ihị nke a ọ gbalịrị n'ikwesintụkwasịjobi ịdọ ha akanántị na ịnapụta ha n'ahụhụ nke chere ha n'iru. Chineke adọworị Jeremaia akanántị na ha agaghị anara okwu ya niile. Kama nke ahụ, ha gaaaluso ya ọgụ, ma Chineke ekwewo mkwà na ha apughị ịmeri ya, n'ihị na Ọ sịrị, "Gi ka M'noyere, ịnaputa gi ọ bu ihe si n'ọnu JEHOVA puta."

Ozi Mbụ nke Chineke Ziri site n'Aka Jeremaia

Ozi mbụ Jeremaia wetara ndị ya malitere site n'ichetara ha maka ụbọchị niile nke maramma n'Israel kwuru sị, "Ihe nile JEHOVA kwuworo, ayi gēme ya, nu kwa" (Ọpupu 24:7).

Chineke zaghachiri site n'ikwe ndị Israel ọtụtụ mkwà dị ebube, ma ọtụtụ mkwà ndịa maọbụ ọgbụgbandụ ahụ niile ka Chineke jiri tūnyere ikwe mkwà nke ọlụlụ dinanwunye. Njikọ nke ọlụlụ dinanwunye na ikwerita mkwà niile nke so ya, bụ ọgbụgbandụ kachasị nsọ bụrụ kwa nke agọziriagọzi n'ihē niile nke mmadụ maara ma náeme kwa n'elu ụwa. Ọ bụrụ na atọrntọala nke ọlụlụ dinanwunye n'elu ụkpụrụ nke Okwu Chineke, ndụ na njikọ nke mmadụ abụọ ahụ ewee bụrụ ihe dị ezimma n'anya Chineke ma bụrụ kwa ihe Ọ kwagidere, ọlụlụ dinanwunye náaghọ isiiyi nke ngozi na inwe ume.

Chineke naeji njikọ a dīnsọ dī kwa omimi náegosi ihe àtù nke njikọ ahụ dīnsọ nke dī n'etiti ya na ndị Ya. (Guọ Ndi Efesọs 5:25-32). Chineke kwuru ihe banyere ndị Israel sị, "Mu onwem bu di nwe unu" (Jeremaia 3:14), ndị Israel kwa n'akụkụ nkeozo aburworị "ihe nsọ diri JEHOVA." Ụdị ọgan'iru nke imemmuo dī otú a bụ nnoo àtùmààtù nke Chineke nye ndị nke Ya; ma ha esiwo na ya wezuga onweha ma mebie kwa mkwà ahụ niile dī nsọ.

Chineke juru ha ihe ha hụworo nime Ya nke mere ha ji rapu ya ma jeso ihe efù ma bụrụ kwa ndináekpere arụsị. Ha echézo na ọ bụ Chineke bụ Onye mere ka ha si n'ala Ijpt pụta ma mee kwa ka ha gafee ọzara wee dubata kwa ha n'ala nke inwebiga iheókè. ma mgbe ha nwetasiri ala ahụ nke ihe onwunwe juru nime ya, ha wee meru ya site ná mmehie na ihearụ ha niile. Ọbuná ndị nchụàjà na ndị ọzùzùatụrụ nke Chineke arapụwo Chineke ma webata ikperearụsị jọgburu onweya nke ifè Baal ọfufè; ma náagbanyeghị ihe ndịa Chineke ka chetakwara na ha bụ ndị nke nọworo n'ihē nke imemmuo, Ọ wee juo sị, "Ajọ omume gini ka nna-unu-hà huworo n'irum?"

Ebuboeboro maka Mmehie Ukwu Abụọ ahụ

Mmehie niile nke Juda abughị ihe ezoroego n'anya Chineke. N'ezie ha dī egwù n'anya Ya nke mere na ibobo nwurụ elu igwe n'arụ, ha tūkwara egwù. Ndị ahụ arapụwo ezi Chineke onye bụ isiiyi nke Mmiri náenye ndụ, wee gwuwara onweha olùlù mmiri dī icheiche, bụ olùlùmmiri tipurúetipú nke náanagideghị mmiri. Onye ọ bụla kwesiri ịmata na mmiri juruoyi nke sitere n'eluugwu dī nnoo mma karịa mmiri ochie nke doro n'òlùlù, nke mmiri ya náadighi asupụasupụ, ma nime nke a, ọlùlùmmiri ndịa apughị ịnagide mmiri n'ihị na ha tipurúetipú.

Ihe ozi apụtara doroanya: Chineke emeworo ndịa ihe dī ebube na nke dī ịtun'anya, ma ha arapụwo isiiyi nke ngozi naesi abia, wee si ná mkwà niile nke ọgbụgbandụ ha laghachiazu, wee rapu Chineke kpamkpam. Nke a n'onweya, ezuworị ịbụ ihe ọjọ, ma emesịa ha chọpụtara onweha arụsị apiriapiri n'ọnọdụ Chineke. Ị nwereike ichè échichè banyere ihearụ maọbụ ndaghachiazu ọzọ dī ukwu karịa ịrapu Chineke, Onye ékpugheworo nye ha dika ezi Chineke, Onye náání Ya bụ Chineke, Onye kèrè ihe niile, ha wee were ihe a akpụrakpụ dochie ya? N'ezie nke a bụ nnoo "olùlù-miri tipurú-etipú" na náapughị ịnagide mmiri.

Ụgwọlụ nke Anaaghaghị Ịnata

Ekwesighi ntụkwasịjobi n'idebe mkwà niile ekwere ná njikọ nke ọlụlụ dinanwunye naewetakari ihe mwute dī icheiche dika ụgwọlụ. Náání ndị nweworo ụdị ihe nwaputa dī ilu otú a mara omimi nke náenweghị ọtùtù nke iruuru na ahụhụ nke ha gabigaworo. Ézinaulọ kewaraekewa, ndị agbasasiriagbasasi, umu náenweghị nnenanna, ọbuná igbu mmadụ na mmadụ igbu onweya bụ ihe nke a naaluputa. Ma n'ebe Juda nọ ọdịn'iru ha gbakwara ọchịchiri dika nke a. Ndị ahụ gaje ịbà n'ịbụ ndioru, ala ha gaatogboro n'efù, aga esuresi obodo n'okụ, ọ dighi kwa onye gaebi na ya; ihe ndịa niile ka ha wetaara onweha n'ihị na ha rapuru Onyenwe ha bụ Chineke ha.

Ọ bụ ezie na Chineke akpọwo ha dika osisivine kachasi mma, mkpuru nke zuruokè n'ezie, ha agbanwewo wee ghoọ iheokuku náadighi mma maobu osisivine oha. N'ime nke a ha egosiwo ihe bu ochichọ ha dika onye nke nwere ikike nke iroro ihe o bua o naachọ wee si, "Ahuwom ndi ala-ozo n'anya, ha ka m'gjeso kwa." Náagbanyeghi ihe niile nke Chineke meworo iji roro ha, iji mee ka ha teta n'ura imata ezi onodu ha site n'itigbu umuntakiri ha, ha nogidesiriike na nroro ha nke ime mmehie. Ezitere ha ndi Amuma, ma ha anaghi ndia nti, kama nke ahụ, ha mekpara ndi amuma ahụ arụ ma gbue kwa ha, Jeremaia dika onyeamuma huru otutu ahuru n'ihu ikwesintukwasioji ya n'igbalị ido ndi ahụ akananti. Otú oge atubara ya n'ulumkporo, ma o foduru ihe ntakiri ka o nwuo site naaguu na imikpu nime apiti nke di n'alaala nke olulu ahụ.

Ubochi Anyi Yiri Ubochi nke Jeremaia

Mgbe Chineke naeledata anya n'obodo anyi bu Nigeria, bu obodo nke toro ntala ya n'uzo onye o bua nweere onwe ya ikpe okpukpe di ya mma na kwa n'ukuru niile nke Okwu Chineke, obodo nke Chineke goziri n'ebe o di ukwu, anyi na atughari uche ma ikpe nke anyi o dighi nso dika nke ndi Juda mgbe Jeremaia ziri ha ozi nke Chineke. Anyi adighi ahụ umummadu ka ha naemere onweha arusi apiraji n'ubochi taa ma naakpo kwa isiala nye ha wee nafé kwa ha ofufe, ma anyi bi n'obodo nke naekpere arusi. Arusi di icheiche nke ubochi taa bu iheonwunwe nke uwa nke umummadu naekpokoba gburugburu onweha; ochichọ nke iheuto, na imebigaihekè nke natọ onweonye utọ nke kpuchiri ezi ofufe nke Chineke. O bu na o kwesighi ka ekwue si na ndia bu nno oge di oké egwu, ubochi ikpezụ, nke Pol gwara Timoti ihe banyere ya n'isi nke 3 n'akwukwo Timoti nke abuo?

"N'ihu na madu gābu ndi nāhu nání onwe-ha n'anya, ndi nāhu ego n'anya, ndi nānya isi, ndi npako, ndi nkwulu, ndi nēkwnyegh ndi muru ha, ndi nēnwegh ekele, ndi nādigh ocha n'obi.

"Ndi ihe madu-ibe-ha nādigh-atọ-utọ, ndi nādigh-agba ndu, ndi nēbo ebubo ugha, ndi nādigh ejide onwe-ha, ndi di ka anu-ohia, ndi nādigh-ahu ezi ihe n'anya,

"Ndi nārara madu nye n'aka ndi-iro-ha, ndi-isi-ike, ndi afuliworo elu, ndi nāhu ihe-utọ n'anya kama ihu Chineke n'anya;

"Ndi nēnwe udi nke nsopuru Chineke, ma ha agowo ike-ya: gi gbakuta kwa ndia azu."

Njubigaokè nke mmehie, omume rereuré, idiala nke ime omumeoma, naabawanye uba n'obodo anyi nke ahuru'anya. Nke a naatuka banyere oge nke ikpe nke gaje ibia, anyi kwekwara na ikpe ahụ di nso.

Ezi ndi mkwusa nke ubochi taa aghaghi ikwusa otu udi ozi ahụ nke Jeremaia kwusara: Ikpé naabia; jikere izute Chineke gi. Ma Chineke ka bu kwa Chineke nke ebere, Isiyi nke Mmiri ahụ náenye Ndu ka ghekwaraghe. Isi ebeogugu ikpezụ nke Baijul, amaokwu nke 17 náasi:

"Mọ Nso na nwayi ahụ anālu ohu nāsi kwa, Bia. Onye nānu, ya si kwa Bia. Onye akpiri nākpọ kwa nku, ya bia: onye nāchọ, ya nara miri nke ndu ahụ n'efu."

Mgbe ahụ amaokwu nke 20 naasi:

"Onye ahụ Nke nāgba àmà ndia nāsi E: anamabia ososo, Amen: bia Onye-nwe-ayi Jisus."

AJUJU DI ICHEICHE

- 1 Gini mere Jeremaia jiri jeso olu nke ibu onyeamuma?
- 2 Olee udi olu ruuru ya ilu dika usoro omumu ya si di?
- 3 Kwue akuku abuo nke ozi mbu ahụ nke Chineke ziri Jeremaia ka o zie.
- 4 Kwaa ihe di iche na mmiri nke sitere n'isiyi na nke sitere n'olulu
- 5 Kwue ihe o putara nime mmuo bu irapu isiyi nke Mmiri náenye Ndu na igwuwa olulummiri tipuruetipu nke naanagideghị mmiri.
- 6 Kwaa o dikaria nta ihe ato dakwasiri Juda n'ihu nrapu o rapuru Chineke.

- 7 Gịni mere eji rapu ita Chineke uto ma taa ndi ahụ uto n'ihl oké nsogbu ndia dakwasiri ha.
- 8 N'uzo di anaaa ka agaeji oge nke anyi a tunyere oge nke Jeremaia?
- 9 Kwaaa otu uzo nke anyi gaesi naani na ya gbanari ikpe ahụ nke ebuworo amuma banyere ya n'Akwukwonso.